



## SVENSK KIRURGISK FÖRENING

### **Remissvar angående betänkandet Ny ordning för att främja god sed och hantera oredlighet i forskning (SOU 2017:10), Gem 2017/0163**

Styrelsen i Svensk Kirurgisk Förening (SKF) har tagit del av betänkandet *Ny ordning för att främja god sed och hantera oredlighet i forskning* (SOU 2017:10).

Styrelsen är huvudsakligen positiv till betänkandet och stöder förslaget att införa en ny lag om prövning av oredlighet i forskning. Vidare stödjer styrelsen i SKF flertalet av de slutsatser som utredningen kommit fram till och att utredningar av oredlighet i forskning ska skötas av en självständig myndighet, Oredlighetsnämnden. Styrelsen stödjer betänkandet men vi vill lämna följande synpunkter:

1. Oredlighetsnämndens sammansättning beskrivs i kapitel 11. Man förelår att ledamöterna i denna ska vara aktiva forskare och representera olika ämneskompetenser. Detta är rimligt men det nämns inte om dessa ska tillsättas med geografisk spridning förhållande till lärosäten. SKF vill påpeka att detta böra beaktas för att undvika en koncentration av ledamöter som representerar vissa lärosäten, vilket kan vara problematiskt både avseende trovärdighet och jävsproblematiken.
2. Den privat drivna forskningen omfattas inte men borde enligt styrelsen ingå, åtminstone i de fall där denna forskning omfattas av etikprövningslagen för forskning som avser människor (2003:460).
3. SKF finner att det kvarstår viss otydlighet i vilka fall av oredlighet som ska utredas av den nya myndigheten och de som lärosäten ska utreda själva. Detta kan leda till olika bedömningar mellan lärosäten avseende vad som ska utredas nationellt och lokalt.
4. Avseende den nationella definitionen för oredlighet i forskning så vill SKF påpeka att bevisa "uppsåt" ofta är mycket svårt och att definitionen kunde formuleras utan detta ord i definitionen.
5. I betänkandet diskuteras såväl hantering av sekretessbelagda uppgifter som möjligheten att anmälan kan komma att utnyttjas på ett icke önskvärt sätt för att göra grundlösa anmälningar av kollegor eller konkurrenter i syfte att fördröja, försämra eller misskreditera dessa. Vi anser att nämnden bör ha en hög medvetenhet om att detta kan ske och att i inledningen av alla granskningar skydda såväl den anmälda forskaren som data och forskningspersoner från de negativa konsekvenser som en utredning kan innebära.
6. I betänkandet anser man att offentlighetsprincipen ska gälla, och att en ny sekretessreglering ska införas. Denna föreslås innebära att en sekretessbestämmelse blir tillämplig vid Oredlighetsnämnden, om Oredlighetsnämnden i sin utredningsverksamhet får en sekretessbelagd uppgift från en forskningsutförare. Man anger också att många tillsynsärenden kommer att ske efter att forskningen avslutats. SKF anser att man här

inte i tillräckligt hög utsträckning beaktar den forskning som grundar sig på stora databaser och som följer forskningspersoner under många år. Dessa är ovanliga i andra länder då de ofta initialt bygger på personnummer och att information inhämtas från flera register. Även kodade databaser, som då inte nödvändigtvis faller in under sekretessbestämmelserna, kan vara värdefulla i många år efter att forskningen påbörjats och ett offentliggörande av dessa kan missgynna den forskare som skapat och bearbetat databasen. I dessa fall anser SKF att forskaren bör kunna medverka i att bedöma vilka delar av utredningen som är känsliga och därmed inte ska offentliggöras om nämnden kommer fram till att ingen oredlighet begåtts.

7. I vissa fall kan även kodad data, i de fall där databaserna innehåller mycket detaljerade uppgifter, härledas till enskilda personer vilka kan ta skada av offentliggörande av databaserna. Denna information bör då falla in under den nya sekretessregleringen. Detta förutsätter dock att Oredlighetsnämnden har stor kunskap om detta och kan förstå när sådan skada kan ske trots att data är kodad. Då dessa värdefulla och stora databaser är mycket mer vanligt förekommande i svensk forskning kan man här inte förlita sig på information eller erfarenheter från andra länders hantering av data utan kunskapen måste byggas upp i Oredlighetsnämnden. Man bör också beakta att forskningspersonerna i dessa databaser ofta lämnat medgivande till att medverka för flera år sedan och att de då fått information om att resultat och uppgifter endast kommer att redovisas på gruppnivå. SKF anser därför att även kodade databaser bör skyddas av den nya Sekretessregleringen och att Oredlighetsnämnden kan välja att offentliggöra dessa endast i de fall man förvissat sig om att ingen forskningsperson kan ta skada av offentliggörande av databasen.

2017-08-07

För Svensk Kirurgisk Förening

*Malin Sund*

Internationell sekreterare

*Sara Regnér*

Styrelseledamot